

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Casa de păstrare” Miercurea, „Casa de păstrare” Seliște, „Chioareana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Deținuta”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișorul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoura”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlătneana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VIII.

Sibiu, 20 Maiu 1906.

Nr. 20.

Necesitatea și importanța asociării băncilor noastre.

Incepem cu o chestiune, care poate pentru mulți nici n'ar mai trebui discutată. Necesitatea și importanța asociării băncilor noastre sunt simțite și recunoscute de orice Român care înțelege, că pe toate terenele — deci și pe cel economic — scopul trebuie să ne fie afirmarea și validitatea considerabilelor forțe de cari dispunem ca popor și națiune. Și cum știm, că sunt mulți cari mărturisesc acest adevăr, nu vom invoca de astădată toate momentele, cari ne pot demonstra necesitatea și importanța asociării noastre pe terenul afacerilor de bancă, al afacerilor financiare, ci ne vom mărgini numai la unele dintre ele, la cele mai de samă și mai ponderoase, cari chiar dacă ar fi numai singure, totuș sunt îndeajuns motive, ce trebuie să ne determine să ne apucăm fără întârziere de lucru: de reunirea băncilor noastre sub egida unei mari și puternice instituțiuni comune.

Cel dintâi dintre momentele ce voim să relevăm la acest loc este de ordine financiară și își are explicarea în trebuința de a ne păstra și afirmă autonomia și independența băncilor noastre față de lumea financiară străină. În acest înțeles noi credem, că autonomia și independența faptică a băncilor noastre o vom putea menține numai atunci, când vom putea exista cât mai mult și mai sigur din propriile noastre puteri, când nu vom fi avizați la toată ocazia la sprijin străin, când, în fine, pentru legăturile de afaceri, ce în mod firesc trebuie să le susținem cu lumea mare financiară, străinii ne vor căuta pe noi, sau chiar de îi vom căuta noi pe ei, aceștia ne vor tracta cel puțin ca pe niște

factori coordonați, ca pe niște factori de samă și niciodată ca pe niște subordonați, buni bucuroși de ajutorul lor. Ori, băncile noastre singurate cu toată reputația lor cea bună — afară de una-două dintre ele — nu reprezintă puteri așa de însemnate încât să se impună lumii financiare străine în modul cum am dori și ar trebui. Nu! Și dacă câteva dintre ele — prea puține însă — se pot prezenta și pot impune cerurilor financiare străine așa ca aceste să fie constrânse a ține samă și a prețui afacerile cu ele, nici pe departe nu se pot prezenta și nu pot impune în aceeași măsură celelalte, mulțimea — am putea zice chiar — totalitatea lor. Acesta este un fapt incontestabil, care trebuie să ne cauzeze serioase preocupări mai cu samă astăzi, când vedem, că băncile noastre — aproape pe nesimțite — s'au dat pe mâni străine, luând angajamente în sume extraordinar de mari, angajamente, cari numai în 1904 — abia într'un an de zile deci — s'au duplicat față de trecut. Și când vom spune că aceste angajamente, în cea mai mare parte a lor, sunt la bănci străine — cari dacă azi au, mâne pot să nu mai aibă lipsă de noi — nu ni-se va putea tăgădui că o astfel de stare poate foarte ușor periclita autonomia și independența noastră financiară. Starea aceasta — câtă vreme considerabilele noastre puteri stau risipite — se poate foarte bine asemăna cu o armă pusă în mâni străine, care în tot momentul poate fi întoarsă în contra noastră. Ar fi cu totul altfel, dacă forțele noastre răslețe s'ar putea reuni într'un singur factor, de care să trebuiască să se țină samă în orice împrejurări. Atunci arma pusă în mâni străine, ușor s'ar putea întâmpla să riposteze în inșiși aceia, cari ar cuteza s'o ridice asupra noastră. Din aceste motive urmează că asocierea băncilor noastre este o condiție sine

qua non pentru autonomia și independența noastră financiară.

Urmează în al doilea rând un moment de ordine socială, acela de a rezervă și asigura terenul românesc exclusiv băncilor noastre. Până acum mai mult sau mai puțin, ne-am putut țineă poporul grupat în jurul băncilor noastre. Azi însă, o apariție îngrijitoare! Străinii au început să-și facă cale în mijlocul nostru, să cerce să ne rupă poporul de lângă noi, să-l dea pe mâinile unora, ce nu-i înțeleg firea și nu-i cunosc trebuințele. E un rău acesta, care amenință să se lătească din ce în ce mai mult și care trebuie lecuit din vreme. Ori leacul cel mai bun în contra oricărui rău e delăturarea cauzelor care-l pricinuesc. Cauzele, în cazul nostru, sunt lipsa de unire și apărare comună. Căci dacă am fi uniți, cine dintre cei nechemăți ar cuteză să cerce măcar să-și facă cale în rândurile noastre? Urmează dar, că dacă e vorba să ne păstrăm terenul ce l-am ocupat, teren care după drept și dreptate numai al nostru poate fi, trebuie să ne reunim la o muncă de apărare comună a intereselor noastre, sub egida unei mari și puternice asociațiuni a băncilor noastre.

Cu mult mai mare și mai important este al treilea și cel din urmă moment ce-l invocăm aci și care ne impune în mod imperativ asocierea și organizarea băncilor noastre. Acesta este un moment, care conține motive de înaltă ordine națională. Desorganizați pe toate terenele vieții noastre publice, ne dăm bine sama de urmările grave ce le pot avea pentru viitorul nostru stările triste în cari trăim. Nimenea nu ne îmbie prietinia, nimenea nu ne cere ajutorul și nici noi nu-l putem oferi nimănui, căci cu toate puterile însemnate de cari dispunem, ca singuratici, nu ne putem afirmă și validă din cauza lipsei de organizație. Astfel dacă voim să ne concentrăm și consolidăm puterile, dacă voim ca forțele noastre brute să se valideze și noi să însemnăm ceva, iată acum avem cea mai bună ocazie de a ne organiza pe unul dintre cele mai de samă terene de activitate națională: pe terenul economic. Se cuvine deci să ne dăm bine samă de ocaziunea ce ni-se oferă. Căci să nu uităm că organizațiunea economică e chemată să fie temeiul pe care să se clădească — întreginduse bine înțeles cu organizația culturală și socială — întreaga organizație a popoului nostru.

Aceste sunt cele trei momente cu cari am voit să dovedim că o asociere cât mai strânsă a băncilor noastre este o chestiune

pe cât de necesară pe atât de importantă pentru interesele neamului românesc. Știm bine că cu aceste n'am spus lucruri nouă, căci se vor fi aflând mulți cari le vor fi știind și simțind cu mult mai bine decât scriitorul acestor rânduri. Și tocmai de aceea n'avem cuvânt de îndoială că ceice stau azi în fruntea vieții noastre economice nu vor pregetă — pe lângă multele bune din viață — să ducă la îndeplinire până la desăvârșire și ideea asociațiunii băncilor, temeiul organizării economice și naționale a popoului nostru. Vor lăsa în chipul acesta vremurilor viitoare o moștenire mai mult, cu ajutorul căreia ceice vor urmă să nu se sfiască a cercă să realizeze chiar și cele mai vaste și mai îndrăznețe programe de activitate național-economică.

Așa să fie!

I. I. L.

Studii practice de bancă.

(Continuare.)

Contabilitatea.

Contabilitatea băncii centrale hipotecare este pe cât de simplu pe atât de practică și clar întocmită.

Ca cărți principale se poartă registru cassa, prima-nota și maestru.

În cassa se trec afacerile de bani gata, afaceri cari față de circulația cea mare a acestui institut — sunt, relativ, puține. Ele se restrâng aproape numai la rescumpărarea de efecte (scrisuri fonciare și obligațiuni comunale) sortate, cupoane etc., deși și dintre aceste — întocmai cum am amintit la împrumuturi — o mare parte se rezolvă per cont-curent. Dar și afacerile de cassa cari se ivesc sunt aproape numai afaceri de poștă. Contactul direct cu partidele e aproape necunoscut. Sumele primite prin poștă se introduc de ceice deschid poșta — directorii executivi, procuristul, secretarul și șefii de secții — în o carte de inmanuare, cu care se predau cassierului. Pentru cele eșite se fac documente de cassă din caz în caz. Cassierul pentru sumele intrate și eșite poartă un registru de cassă. Pe baza însemnărilor cassierului, respective pe baza documentelor de cassă, eventual a cōpiilor lor se fac trecerile în registru-cassa dela contabilitate. Trecerile se fac à jour.

Prima-nota se poartă — fiindcă în același timp lucrează la ea mai mulți prima-notiști — pe coale singuratică timbrate, cari tot din două în două luni se leagă. Aproape totalitatea afacerilor se trece per prima-nota, deoarece — cum am spus — fiecare partidă, fiecare institut își are contul său curent prin care i-se trec atât sumele lichidate cât și cele de incasat și în fine ori și ce afaceri care nu reclamă transacțiuni de cassă. În chipul acesta primelor note și conturilor curente le revine o mare însemnătate în circulația acestui institut.

Posturile din cassa și prima-nota ar urmă să se treacă în maestru. Având însă în vedere, că dacă trecerea ar fi zilnică, în maestru s'ar cuprinde spațiu mult, a cărui taxare ca carte principală ar fi mai scumpă, și având în vedere că la contabilități unde munca este mult divizată, nu e tocmai conștient să se

facă trecerile direct în maestru, de aceea ca să se evite orice eroare și ca controlul să fie cât mai mare, la această bancă se întrebuințează între cassa și prima-nota deoparte și între maestru de altă parte un registru tranzitor pe care l-am putea numi jurnal cumulativ. Acest jurnal se poartă ca registru auxiliar și constă din toate conturile ce le reclamă afacerile, întocmai ca maestru. Trecerile se fac zilnic din cassa și prima-nota ca și cum s'ar face în maestru. În fine din jurnalul cumulativ la finea fiecărei luni pozițiile, respective sumele adunate se trec în maestru. Din care apoi se pregătește bilanțul de verificare lunar.

Am amintit, că conturile-curente joacă un rol foarte însemnat în contabilitatea acestui institut. Din aceasta cauză pe conducerea și controlul lor se pune mare pond. Inducerile se fac zilnic prin mai mulți salda-contiști din prima-nota și eventual cassa. Conturile-curente se poartă pe folii. Calcularea intereselor, deoarece etalonul se schimbă după fluctuațiunile pieții și deoarece sunt și cu câte două feluri de interese, se face după metoda hamburgheză, știut fiind că aceasta metodă e cea mai perfectă din punct de vedere al calculării intereselor. Pentru control alți funcționari mai fac odată trecerile de cont-curent, în alte cărți însă, dar nu din prima-nota și eventual cassa, ci din documente și copiiile lor. În sfârșit ca controlul să fie și mai mare se conduc și foi mobile de cont-curent, de cari am amintit că sunt în aplicare la Erdélyi Bank și la societatea pe acțiuni a asociațiunii regnicolare a institutelor de bani ungare. Extrase din conturile-curente se fac lunar. Și dacă extrasele tuturor trei felurilor de evidențe de conturi-curente conșună se fac trecerile în maestru. Încheierile conturilor-curente se fac semestral: la finea lui Iunie și Decembrie. Ca spese de cont-curent se socotește afară de timbre și cheltuieli efective, după fiecare împrumut de nou rescumpărat 80 fl. Asupra bonurilor de cont-curent se poate dispune orișicând. Sume de peste 30,000 cor. trebuie să anunțate cu cel puțin o zi mai înainte. Debitel de peste 2000 cor. trebuie să acoperite cel mult până la finea lunii. Excepție se admite dacă institutul cedent, respective proprietarul de cont-curent, are acoperire de scrisuri fonciare la banca centrală.

Pentru controlul întregii contabilități se pregătește zilnic un bilanț de verificare, al cărui scop este să constate dacă toate posturile s'au trecut în cărți — conform regulilor contabilității în partidă dublă — de douăori. Anume pe o coală mare care cuprinde toate conturile ce pot obveni în afacere se introduc toate pozițiile de peste zi în debitele și creditele conturilor corespunzătoare. Pentru control — deoarece în jurnalul cumulativ posturile se introduc din cassa și prima-nota — în coala de care vorbim s'ar putea introduce din documente. Pozițiile din coala aceasta pot fi apoi punctate cu cele din jurnalul cumulativ. În fine după ce coala s'a făcut se pregătește bilanțul de verificare zilnic.

Afară de registrele indicate până aci, contabilitatea mai conduce și alte registre. Așa de ex. pentru controlul secțiunii financiare poartă evidența scrisurilor fonciare emise, sortate, rescumpărate etc. În general luat lucrurile sunt astfel întocmite încât lucrările secțiunii respective a secțiunilor — dacă înțelegem și secțiunea împrumuturilor — toate au un control la secțiunea contabilității.

Arhivele și corespondența.

Am amintit în trecut că poșta ce sosește la institut se deschide prin directori, șefii de secții, pro-

curist și secretar, cari o repartizează după singuraticile rezorturi. Abstrăgând însă dela rezorturile singuraticie, poșta se împarte în două mari grupe și anume partea referitoare la afacerile juridice și partea referitoare la cele financiare. Conform acestei împărțiri sunt și două mari și separate arhive.

Cea mai mare și mai complicată e arhiva afacerilor juridice. E una dintre cele mai bine aranjate arhive din câte am văzut. Propriu zis și aceasta — deși e în aceeași secție și concrezută aceluiași funcționari — poate fi considerată ca constătătoare din două părți: partea actelor (roturilor) de împrumuturi și partea corespondențelor, a acelor corespondențe cari din considerațiuni tehnice nu pot fi atașate la actele de împrumuturi și despre cari din cauza aceasta trebuie purtat evidență separată. Considerațiunile tehnice, cari necesită această evidență separată își au explicarea în faptul, că demulțorii una și aceeași scrisoare se referă nu numai la chestiuni diverse, ci și la împrumuturi diferite. O astfel de scrisoare nu poate fi împărțită în patru-cinci, ba poate și mai multe părți, căci — ceea ce ar fi o muncă grea — ca să poată fi împărțită ar trebui să se facă din ea tot atâtea scrisori ca la câte chestiuni și acte se referă. Din acest motiv evidența lor se ține separat.

După aceste explicații să trecem la întocmirea internă a arhivei. Și pentru că să o înțelegem cât mai bine să urmărim un caz concret. Presupunem că poșta de zi după ce s'a deschis se dă la arhivă. Aci se împarte imediat la mai mulți funcționari cari înainte de toate caută actele pentru fiecare scrisoare primită. Cum se caută actele? Dacă în epistola primită se face amintire de numărul legător, acesta se caută în eshibit de unde apoi se află numărul actului. Actele sunt aranjate în ordine numerică. Dacă însă în epistolă nu se face amintire de numărul legător, dar se știe numele celui la care se referă cauza, se caută în indexul partidelor. Indexul acesta constă din foi mobile aranjate după alfabet, foi cari conțin pe lângă alte date și numărul actului la cari se referesc. În chipul acesta se scot toate actele de lipsă.

După ce s'au scos actele epistolele sunt introduse în registru de eshibit, care conține coloane pentru dat și număr curent, numele trimițătorului, cuprinsul scrisorii (actului), numărul împrumutului și numărul corespondenței. Acesta din urmă pentru cazul când epistola nu se poate atașa la fascicoli de împrumuturi. Introduse în eshibit, epistolele cu volumul de acte la cari se referă, se predau referenților dela singuraticile rezorturi pentru rezolvire. Predarea se face totdeauna prin cărți speciale de inmanuare.

Se poate întâmpla ca una și aceeași cauză să trebuiască să fie referată de mai mulți referenți și aceasta cu deosebire la corespondențele despre cari am spus că din motive tehnice trebuie să păstrate la parte, neputându-se atașa la vreun act hotărât. În cazul acesta cauza se inmanuează rând pe rând la toți referenții pe cari li privește.

După ce actele rezolvite se întorc dela referenți cu aceluiași le-a reclamat rezolvirea și cu copiiile acestora, imediat se înșamnă în registrul de eshibit datul rezolvirii, iar în celelalte cărți de evidență, conduse de arhivă, numerii legători. Intre aceste cărți în prima linie amintim registrele debitorilor împrumuturilor cedate. În aceste registre fiecare debitor își are un cont, în care pe lângă alte date — ca de ex. ziua prezentării cererii, numele institutului cedent, datul când a intrat actul și a eșit dela secțiune, când s'a lichidat, când s'a pus la arhivă etc. — conține toți

numerii legători ai corespondențelor ce-i aparțin. Acești numeri se trec din eshibit și anume imediat după ce actul s'a reîntors dela referenți la arhivă.

Am arătat mai sus că în indexul mobil al partidelor fiecare debitor își are o foaie cu numele și numerii actelor. Dacă în decursul înregistrării actelor și numerilor se constată că avem de a face cu un caz nou, cu un debitor nou, atunci aceluia pe lângă că i-se deschide cont nou în registrele debitorilor, totodată i-se face foaie și în indexul mobil de care vorbim.

Afară de indexul mobil al debitorilor se mai conduce la arhivă și un index mobil al institutelor, în care deasemenea se introduc din eshibit toți numerii scrisorilor trimise lor. Să presupunem de ex. că institutului „Aradi takarékpénztár“ i se răspunde în chestia unui împrumut cedat al lui Takács Mihály. În acest caz numărul din eshibit relativ la această corespondență se va însemna atât în cartea conturilor la contul numitului debitor, cât și în indexul mobil al institutelor și anume pe foaia institutului amintit mai sus. Întrebarea ce își poate pune ori și cine e, că de ce se poartă o evidență atât de extinsă a numerilor legători? Iată de ce! Demulțorii avem lipsă să știm, când și în ce cauză ne-a scris mai pe urmă cutare sau cutare institut. Cum actele de împrumuturi nu sunt aranjate după institute, aceasta se poate afla mai ușor din indexul mobil al institutelor, întrucât din foile corespunzătoare se poate ști îndată numărul ultimei scrisori, care apoi se caută în eshibit, respective în fascicolul la care e pusă. În felul acesta fără greutate se poate urmări corespondența întreagă a institutelor. Tot asemenea dacă voim să căutăm și să urmărim corespondența relativ la vreun împrumut anumit — mai cu samă aceea despre care am spus că trebuie păstrată deosebit de actele împrumuturilor — aceasta o putem foarte ușor afla din cartea de conturi a debitorilor.

Tot la arhivă se mai poartă două evidențe interesante și practice în felul lor. Una este așa numita evidență a cărților funduare. În scopul acesta se poartă un index mobil, alfabetic al comunelor unde institutul are ipoteci. Pe foaia fiecărei comune se însemnă numerii cărților funduare a hipotecilor cedate la banca centrală. Totodată lângă fiecare număr al cărților funduare se însemnă și numărul actului de împrumut corespunzător. Avem așadar în aceste indexe o evidență a numerilor de cărți funduare alături de numerii singuraticilor împrumuturi. Și aici ne putem întreba, de ce se poartă această evidență? Din experiență se știe că adeseori primim dela judecătoria rezoluțiuni cu privire la cărțile funduare, rezoluțiuni în cari numele partidelor abia se pot ceti. În asemenea cazuri îndată ce din rezoluțiune se poate deduce comuna și numărul cărții funduare, din indexul de care amintim ușor se poate ști actul împrumutului cu ajutorul căruia apoi ușor se poate stabili prin asemănare cu extrasele funduare atașate la act — părțile indescriptibile din rezoluțiuni.

În fine se mai poartă o evidență și despre intabulările cesiunilor făcute în favorul băncii centrale dar de fapt necedate încă. Am spus când am vorbit de secțiunea financiară, că pentru ușurință se recomandă ca la împrumuturile ce se intenționează a se cedă, odată cu intabularea pretenziunii să se intabuleze și cesiunea în favorul vreunei bănci care rescumpără pretenziuni ipotecare. Sunt unele institute, cari și fac aceasta. Despre astfel de cesiuni banca centrală încă e înștiințată prin rezoluțiune oficială. Despre

aceste rezoluțiuni la arhivă se poartă evidență separată, de unde se iau apoi când împrumuturile respective de fapt se cedează băncii centrale.

*

Fascicolii de acte de împrumuturi și cei de corespondențe se păstrează în blocuri mari. Pentru controlul fascicolilor se conduce o mare carte a cărei foi sunt împărțite în cvadrate. În aceste cvadrate se introduc numerii fascicolilor după cum urmează. În chipul acesta fiecare împrumut își are numărul corespunzător în cvadratele de pe foile acestei cărți. Și de câteori se dă vreun act afară, se însemnă în cvadratul corespunzător din aceasta carte de control — cu cerneală colorată de regulă — când s'a extradat și la cine se află actul respectiv. Astfel dacă vreun act nu se află la locul său, se poate ști pe dată la cine se găsește.

Iată, în aceste constă întocmirea arhivei afacerilor de natură juridică dela banca centrală ipotecară.

* * *

Evidența corespondențelor referitoare la afacerile financiare este cu mult mai simplă întocmită ca cea a afacerilor juridice. Epistolele simplu se înregistrează — după deschiderea poștei — în o carte, în care se însemnă pentru control datul rezolvirii.

După această înregistrare scrisorile se trec la secțiunea corespondenței. Șeful acestei secțiuni le cetește și le grupează după secțiuni. Imediat după aceasta se predau secțiunilor interesate ca să însemneze ce are să se răspundă, respective să dea datele pe baza cărora are să se redacteze răspunsurile. După secțiunile și-au făcut observările de lipsă, și au dat datele necesare, epistolele se reîntorc la secțiunea corespondenței, ai cărei funcționari redactează răspunsurile. Se vede dară că chestiunile de corespondență sunt încredințate exclusiv secțiunii speciale de corespondență. O singură secțiune își rezolvă de sine stătător chestiunile de corespondență și anume secțiunea împrumuturilor, deoarece răspunsurile ei sunt în cea mai mare parte șablonice, așa încât în vreme ce ar căuta datele pentru secțiunea corespondenței, poate să le scrie direct în blanchetele gata de răspunsuri. Acestei secțiuni epistolele ce o privesc i-se predau prin o carte de înmanare. Pentru epistolele primite și copiiile răspunsurilor își are întocmită o arhivă à parte. Abstrăgând dela această particularitate arhiva afacerilor financiare se conduce de secțiunea corespondenței. La aceasta arhivă am dat peste un lucru nou, întrucât am văzut că epistolele primite se păstrează deosebit de copiiile celor trimise. Fiecare institut și partidă mai mare își are blocul său, în care epistolele primite i-se aranjează în mod cronologic. Epistolele primite dela partide, cu cari banca centrală are mai puține afaceri și pentru cari nu se deschid blocuri separate, se aranjează în mod alfabetic. Epistolele ce se trimit nu capătă numărul sub care au fost înregistrate epistolele corespunzătoare primite, ci număr cu totul tot deosebit. Anume se introduc în un registru special, în care li-se dă număr curent. Încolo copiiile lor se păstrează ca și epistolele primite în blocuri sau după alfabet.

Pentruca să dăm o descriere completă despre banca centrală ipotecară rămâne să mai amintim ceva și despre

Secretariat.

Secretariatul, care formează o secție à parte privește afacerile referitoare la conducerea institutului și cele de administrație strict internă. Astfel studiază și

pregătește chestiunile și actele pentru ședințele direcțiunii și adunările generale și execută lucrările împreunate cu îndeplinirea deciziunilor acestora; tot secretariatul face și lucrările împreunate cu rezolvirea actelor biroului prezidial și al directorului general. Chestiunile interne ale funcționarilor, ale administrării edificiilor și birourilor institutului deasemenea se țin de rezortul secretariatului. În scopul evidenței tuturor afacerilor amintite până aci conduce o arhivă intimă a direcțiunii. Impresia ce am câștigat despre secțiunea secretariatului este că de aci emanează în-treg mehanismul administrativ, deoarece de aci pleacă dispozițiunile generale în afacerile interne și aci se combină chestiunile economice și financiare ce le impune scopul și menirea institutului pe care îl servește.

Cu aceste am terminat expunerile noastre relativ la banca centrală hipotecară.

Ioan I. Lăpădatu.

(Va urma).

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 18 Maiu 1906.

Situația piețelor financiare continuă a fi nesigură, aci se ameliorează, aci cererile devin atât de intenzive încât avertizează la precauțiune. Din motivul acesta a și devenit problematică în timp apropiat reducerea etalonului oficial al Băncii Germane, ce s'a așteptat în ultimele zile. Sezonul înaintează și este întrebare dacă peste tot va urma o ameliorare atât de simțitoare a situației, încât să motiveze reducerea etalonului oficial. Banca noastră de emisiune la tot cazul va aștepta în direcția aceasta hotărârea ce o va lua Banca Germană. După părerea unor cercuri financiare reducerea etalonului se poate spera cel mult la începutul lui Iunie și va fi în vederea campaniei de cereale, ce va începe, numai de scurtă durată.

În Viena discountul privat a variat de altcum între $3\frac{15}{16}\%$ — 4% , iar în Budapesta între $4\frac{3}{4}\%$ — 5% și la medio înaintările la Banca de emisiune s'au cifrat cu 4 mil. în Budapesta și 6 mil. în Viena.

În piețele externe discountul privat a costat în Berlin $3\frac{3}{8}\%$ — $3\frac{1}{4}\%$, în Londra $3\frac{1}{16}\%$ și în Paris $2\frac{1}{4}\%$.

Etalonul oficial al băncilor de emisiune este următorul: Banca Austro-Ungară $4\frac{1}{2}\%$. Banca Națională a României 5% . Banca imperială Germană 5% . Banca Angliei 4% și Banca Franciei 3% .

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Monoreana“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Monor. Bilanțul acestui institut pro 1905 arată puține schimbări față de bilanțul anului de gestiune precedent. Unic ram de afaceri Escontul s'a sporit cu circa K 500— la K 35,376— și totalul activelor dela K 35,120— la K 36,210—. Depozitele spre fructificare se prezintă cu K 14,115— (în 1904 K 13,549—) iar Fondul de rezervă cu K 2,247— față de K 2,026— în anul precedent. Venitul brut a fost de K 3,519— (în 1904 K 3,465—) iar cel curat de K 1,711— cu K 316— mai mare decât în 1904.

Adunarea generală și-a ținut-o acest institut la 20 Februarie 1906 sub prezidiul dlui Simion Beșan, fiind notar dl Simion Tanco, iar verificători ai procesului verbal d-nii Ioan Pinteș și Ilie Berciu. Prezenți au fost 14 acționari, reprezentând 146 acțiuni cu 146 voturi.

Profitul net de K 1,711·20 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 700—. Fondului de rezervă K 171·32. Scopuri filantropice-culturale K 85·56. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 256·68. Tantieme pentru oficiali K 34·22. Remunerățiunea directorului K 231·71. Remunerățiunea cassarului K 231·71.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Bisericei gr.-cat. din Monor K 42·78. Mesei studenților din Năsăud K 42·78.

Dividendă s'a fixat cu 7% = K 3·50 de cupon și se plătește cu începere dela adunarea generală.

În comitetul de supraveghiere s'au ales domnii Leon Monastirean, contabil la „Bistrițana“, Bistrița, Vasile Onigaș și Petru Furdul din Monor.

„Murășanul“, institut de credit și economii, soc. pe acții în M.-Radna și-a încheiat bilanțul anului de gestiune 1905 cu active de K 634,782— față de K 508,210— în anul 1904 și cu un profit net de K 15,159— în creștere față de anul trecut cu circa K 4,400—. Atât ramii de afaceri activi, cât și cei pasivi arată creșteri, anume Escontul dela K 255,623— la K 312,581—; Credit. camb. cu acop. ipot. dela K 194,786— la K 260,680—. Cred. personale K 17,060— (în 1904 K 15,563—). Creditele hipotecare din contră s'au redus cu circa K 5,300— la K 13,949—, asemenea poziția Diverse conturi debitoare cu K 11,000— la K 2,027—. Ca poziție nouă figurează între active „Realitățile“ cu K 11,545—. Ce privește pasivele s'au sporit Depozitele spre fruct. cu circa K 49,100— la K 207,471—, Rezervele dela K 13,817— la K 18,691— și în fine Reescontul dela K 236,466— la considerabila sumă de K 305,226—. Venitul brut al anului 1905 a fost de K 57,771— (în 1904 de K 11,708—).

Adunarea generală și-a ținut-o acest institut la 18 Martie a. c. sub prezidiul dlui Mihail Veliciu, fiind notari d-nii Dr. Vasile Avramescu și Gregoriu Micula, iar verificători ai procesului verbal d-nii Paul Șerb și Nicolae Milli. Au fost prezenți 25 acționari, reprezentând 180 acțiuni cu 98 voturi.

Profitul net de K 15,159·20 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 5,600—. Fondului de rezervă K 5,000—. Scopuri filantropice-culturale K 400—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 892·73. Tantieme directorului executiv K 334·77. Tantieme funcționarilor K 223·18. Pentru crearea unui fond de penziune pentru funcționari K 1,700—. Remunerățiuni K 750—. $\frac{1}{2}\%$ pentru Delegațiunea băncilor române K 75·80. La dispoziția direcțiunii K 182·72.

Suma destinată spre scopuri filantropice culturale s'a împărțit cum urmează: Școlii de fete din Arad rata I K 100—. Pompierilor din M.-Radna K 10—. Corului vocal român din M.-Radna K 20—. Mesei studenților din Năsăud K 10—. Mesei studenților din Brad K 20—. Mesei studenților academici din Cluj K 15—. Mesei studenților din Brașov K 20—. Asociațiunei pentru augmentarea fondului și colecțiilor Muzeului istoric și etnografic din Sibiu K 20—. La dispoziția direcțiunii K 185—.

Dividenda s'a fixat cu 7% = K 14.— de cupon și se plătește cu începere dela 18 Martie 1906.

În direcțiune s'au ales d-nii Melentie Suciuc, Dr. Vasile Avramescu și Dr. Atanasiu Brădean.

„Nera“, cassă de păstrare, societate pe acții în Bozovicu și-a încheiat bilanțul anului de gestiune 1905 cu active de K 667,225.— și un profit net de K 23,257.—. Activele totale sunt în creștere față de 1904 cu circa K 47,000.— iar profitul este mai mare cu K 1,300.—. În active este un singur ram de afaceri Escontul, care se prezintă cu K 601,659.—, arătând față de 1904 o creștere de K 37,980.—. Din totalul de K 601,659.— al Escontului sunt reescontate peeste jumătate adică K 353,236.—, sumă care este în creștere față de anul precedent cu K 54,099.— și arată că se face în măsură mare uz de credit. Dintre pasive au crescut Depozitele spre fruct. dela K 165,410.— la K 178,879.— și Rezervele cu mai mult de K 7,900.— la K 26,836.—. Interesele tranzitoare anticipate, deși interesele incasate au crescut cu aproape K 10,600.— totuși sunt în reducere față de 1904 cu circa K 1,000.— și sunt prezentate la K 48,830.— interese incasate cu K 10,297.—. Venitul brut a fost de K 68,201.— cu K 10,300.— mai mare decât în anul precedent. Revirementul anului 1905 s'a cifrat cu K 6,656,310.— arătând o creștere de aproape K 915,000.—.

Adunarea generală și-a ținut-o acest institut la 5 Februarie 1906 sub prezidiul dlui Iuliu Novac, fiind notar dl Dr. Mirco Garganovicu, iar verificatori ai procesului verbal d-nii Simion Disela și Stachie Popovicu. Prezenți au fost 40 acționari, reprezentând 307 acțiuni cu 301 voturi.

Profitul net de K 23,257.76 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 7,200.—. Fondului de rezervă K 6,937.89. Fondului de penziuni K 400.—. Scopuri filantropice-culturale K 1,400.—. Tantieme direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor K 3,207.58. Fondului special de rezervă K 900.—. Fondului de amortizare K 1,400.—. Remunerațiuni comitetului de supraveghiere K 400.—. Remunerațiuni funcționarilor K 600.—. Spese de călătorie membrilor externi K 812.29.

Distribuirea sumei destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a lăsat la dispoziția direcțiunii.

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 8.— de cupon și se plătește cu începere dela 1 Mai 1906.

În direcțiune s'au reales d-nii Iuliu Novac, Dim. Bogoevicu, Ioan Brinzeiu, Stachius Popovicu, George Străin, Ilie Ruva și Daniil Radivoieviciu.

CRONICA.

Comerțul exterior al Ungariei în cuartatul I al anului 1906. Conform datelor publicate de biroul statistic central importul Ungariei în primul cuartal al anului 1906 s'a cifrat cu K 341.2 mil., din care sumă cad asupra Austriei K 254.5 mil.; creșterea față de perioada corespunzătoare a anului precedent este de K 36.6 mil. la total și de K 25.4 mil. la Austria. Exportul lunilor Ianuarie—Martie 1906 s'a urcat la K 330.8 mil., din care sumă cad asupra Austriei K 227.6 mil. Bilanțul mărfurilor se încheie față de întreaga străinătate cu un plus de import de K 10.4 mil., iar față de Austria cu unul de K 26.9 mil., pe când în 1905 plusul de import a fost de K 31.7 mil. resp. K 33.5 mil. Între mărfurile importate stau la locul prim mărfurile textile în preț de

K 93 mil., din care sumă K 90 mil. din Austria. Piei și mărfuri de piele s'au importat în valoare de K 17 mil. (din Austria K 15.7 mil.); fer și mărfuri de fer în valoare de K 15.2 mil. (din Austria K 12.5 mil.); mașini și unelte în valoare de K 9.6 mil. (din Austria K 6.1 mil.). Între mărfurile de export ocupă locul de frunte cerealele și făina ungară. Anume s'a exportat făină în valoare de K 44 mil. din cari în Austria K 36 mil. (față de 36.7 mil. resp. 31.3 mil. în 1905). Totalul exportului de cereale, făină și păstăioase s'a cifrat cu K 99.4 mil., arătând față de 1905 o creștere de rotund 25 mil.; asemenea a crescut exportul de zahar dela K 5.2 mil. la K 8.7 mil. Vite s'au exportat în preț de K 49 mil.

Imigrațiunea în America. Amăsurat datelor publicate de biroul statistic din Washington imigrațiunea din Austro-Ungaria la America prezintă în intervalul dela 1861—1904 următoarele cifre:

Anul	
1861	13
1862	78
1867	392
1870	4,425
1873	7,112
1876	6,276
1879	6,963
1882	29,150
1885	27,309
1888	45,814
1891	71,042
1894	38,638

În anul 1900 a întrecut imigrațiunea pentru prima dată cifra de 100,000. Anume au imigrat în:

1900	114,847
1901	113,390
1902	171,989
1903	206,011
1904	177,156

Din cifrele acestea se vede că imigrațiunea din Austro-Ungaria ia măsuri înspăimântătoare. Cu începere dela 1904 cifrele referitoare la Ungaria sunt prezentate separat de Austria și numărul imigranților ungari până la 30 Iunie 1905 s'a urcat la nu mai puțin decât 163,000 întrecând mult chiar și Rusia și Italia.

Cei chemați vor trebui să caute și să afle căi și mijloace potrivite pentru împiedecarea imigrațiunii în massă a populațiunii din Ungaria, dacă este ca țara să nu sufere greu din cauza lipsei de brațe muncitoare.

Rectificare. Ultima frază din articolul „Studii practice de bancă“ pag. 193 a Nrului 19 al „Revistei Econ.“ a. c. trebuie să vină cu 2 fraze mai înainte anume: „Se înțelege... etc.“, apoi „Din toate cele expuse... etc.“, în fine „Și convingerea noastră... etc.“, ceea ce rectificăm.

Expozițiunea generală română din 1906.

Sibiu, 2/15 Mai 1906.

AVIZ.

Pentru orientarea Onor. Public român din Regatul ungar, îmi iau voia a aduce la cunoștință, că Expozițiunea generală română din București se va inaugura

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 16 Maiu 1906.

Grâu de Bănat,	per 100 kg. vinde . . .	15.65—16.50
" " Tisa,	" " " " . . .	15.60—17.—
" " Pesta,	" " " " . . .	15.05—16.65
" " Alba-reg.,	" " " " . . .	15.85—16.65
" " Bacica,	" " " " . . .	15.30—16.50
Secară,	" " " " . . .	13.05—13.30
Orz,	" " " " . . .	14.50—15.40
Ovės,	" " " " . . .	17.50—18.15
Porumb	" " " " . . .	13.05—13.30
Rapiță,	" " " " . . .	— — —
Slănină de porc B.-Pesta	" " " " . . .	138.—
Untură (clisă)	" " " " . . .	115.—119.—

Bursa de București.

Cursul din 15 Maiu 1906.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	—
" " 1892 5%	" "	—
" " 274 mil. 4%	" "	94 ³ / ₄
" " 1898 4%	" "	91 ³ / ₄
Fonciare rurale 5%	" "	103 ¹ / ₈
" " 4%	" "	94 ¹ / ₄
Scris. fonc. urb. Bucuresei 5%	" "	95 ⁵ / ₈
" " Iași	" "	96

Au apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

Nr. 1.

Studii de contabilitate
(princiipiile fundamentale ale contabili-
tăței în partidă dublă)

de
Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comer.

Nr. 2.

Băncile Române
din
Transilvania și Ungaria

de
Constantin Popp,
funcționar la Centrala „Albinei“, Sibiu.

Nr. 3 și 4.

Efectele publice

de
Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comer.

Se pot procura dela Administrația „Revistei Econo-
mice“, cele dintâu à 50 fl. cea din urmă K 1.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul,
organizația, operațiunile și importanța
băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.
prof. de științe comer.

Se poate comandă dela administrația „Re-
vistei Economice“, cu prețul de 1
coroană.

Drepturile, datorințele și răspundibilitatea

membriilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și răspundibilitatea

comitetului de supraveghiere

de

Alfred Kormos,
directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comandă la traducător în Sibiu
sau la Librăria arhiepiscopale din Sibiu, cea
dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă
cu prețul de K 1.50.

În editura Delegațiunii Băncilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1.—, leg. K 1.50.

Anuarul Băncilor Române

Pe anii

1900 — 1901 — 1902 — 1903 — 1904 — 1905 — 1906.

Prețul: câte K 3.—.

Se comandă la Administrația „Re-
vistei Economice“ în Sibiu (Nagyszeben).